

Zápis
ze 4. jednání odborné komise Rady pro výzkum a vývoj
pro vědy živé přírody
(17. června 2003)

Termín: 17.6. 2003 od 13 hodin

Místo: Úřad vlády ČR

Jednání řídil: Václav Hořejší

Účast: členové odborné komise (OK), omluveni: Václav Pačes, Michal Marek, Jan Zrzavý,

Vladimír Viklický, místopředseda RVV (zpravodaj)

Program:

1. Zahájení
2. Připomínky k zápisu z minulé schůze
3. Diskuse o stanovení priorit v novém Národním programu výzkumu
4. Diskuse o návrzích důležitých opatření ve prospěch českého výzkumu.
5. Různé

K jednotlivým bodům programu

ad 2 – Připomínky k zápisu z minulé schůze

V. Viklický důrazně připomněl, že hlavní oblastí, jíž se má komise věnovat, jsou **dlouhodobé základní směry a proporce českého výzkumu a vývoje.**

ad 3 - Diskuse o stanovení priorit v novém Národním programu výzkumu (střednědobý horizont)

OK zastává nadále názor, že navržení takových priorit je možno provést efektivně poměrně malou skupinou předních odborníků. Na minulém jednání komise a v e-mailové diskusi mezi členy OK bylo navrženo několik takových potenciálních klíčových priorit:

- 1) Molekulární a buněčné základy zdraví a nemoci (Hořejší, Pačes, Elleder)
- 2) Vývoj nových antibiotik, chemoterapeutik, imunoterapeutik a vakcín (Hořejší, Říhová)
- 3) Molekulární studium nanostruktur, biostruktur a materiálů (Hobza)
- 4) Chemické a energetické využití průmyslových plodin a biomasy (Wichterle)
- 5) Monitorování a udržování biodiversity (Krekule, Fulka, Marek)
- 6) Remediací znečištěné půdy, biodegradace xenobiotik (Říhová)

OK se dále shodla na tom, že při výběru priorit (v jakémkoli časovém horizontu) je potřeba se řídit následujícími kritérii:

- a) současná úroveň výzkumného směru
- b) úroveň VŠ vzdělávání v souvisejících oborech
- c) poptávka aplikační sféry
- d) finanční náročnost výzkumného směru
- e) pravděpodobnost získání financí z jiných než státních zdrojů
- f) dostupnost výsledků na světovém trhu
- g) možnost zapojení do mezinárodní spolupráce

Po další diskusi o způsobech výběru priorit bylo usneseno, že výše uvedený seznam (prioritní směry 1 – 6) bude vzat za základ definitivního návrhu, který bude zpracován předsedou a místopředsedou komise do 31.8. Všichni členové komise byli vyzváni, aby znovu uvážili, jestli je stávající seznam priorit potřeba jakkoli (třeba i radikálně a jakýmikoli metodami dalšího výběru) modifikovat a aby své připomínky poslali předsedovi komise do 15.8. Členové komise, kteří navrhli jednotlivé priority (jména v závorkách) do 15.8. vypracují stručné (cca půlstránkové) zdůvodnění, které bude součástí definitivního návrhu.

ad 4. - Diskuse o návrzích důležitých konkrétních opatření ve prospěch českého výzkumu.

Komise se domnívá, že nejpalčivějšími problémy naší vědy jsou (v pořadí důležitosti):

- 1) Absence jasného a všeobecného systému hodnocení kvality a efektivity výzkumných pracovišť.**
- 2) Roztříštěnost, nepřehlednost a nejasné kompetence orgánů státní správy v oblasti organizace a řízení výzkumu a vývoje.
- 3) Absence jasného programu podpory kvalitních mladých vědeckých pracovníků zahrnujícího i přijatelné platy.
- 4) Nedostatečná flexibilita pravidel pro využívání prostředků přidělovaných na výzkum a vývoj.

Komise vyjádřila jednomyslně názor, že zdaleka nejdůležitějším, naprosto klíčovým problémem je onen první z výše uvedeného seznamu. Pověřila proto předsedu a místopředsedu, aby o této záležitosti neprodleně vypracovali dopis předsedovi RVV a místopředsedovi vlády Petru Marešovi.

ad 5. – Různé

V. Hořejší připomněl další zásadně důležitou a dlouhodobě neřešenou záležitost ovlivňující podstatným způsobem náš výzkum a vývoj v oblasti biologických a chemických věd. Z dob před rokem 1989 totiž stále prakticky nezměněně přetrvává poměr prostředků věnovaných státem do výzkumu v oblasti neživé přírody (fyzikální a technické obory) a v oblasti živé přírody (biologicko-chemické obory). Tento poměr byl v minulosti evidentně ovlivněn preferencí fyzikálně-technického výzkumu motivovanou aplikacemi ve zbrojní oblasti. Komise je přesvědčena, že vzhledem k naprosto změněné mezinárodně politické situaci a ke

světovým vývojovým trendům vědy je potřeba tento poměr výrazně změnit ve prospěch biologicko-chemických oborů.

Komise proto žádá aparát RVV, aby komisi opatřil podklady o tom, jaký byl resp. je poměr financování těchto dvou oblastí v roce 1989 a nyní v Česku a několika jiných relevantních zemích.

Zapsal: V. Hořejší

Schválil: P.Hobza